ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
ja
ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
avaliku teabe asjas nr. 2.1.-3/22/893

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Ive Eevel
Otsuse tegemise aeg ja koht	04.05.2022 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	24.03.2022
Teabevaldaja	Eesti Vehklemisliit (registrikood: 80044804) peasekretär e-posti aadress: evl@vehklemisliit.ee
Vaide esitaja	AS Ekspress Meedia (registrikood: 10586863) Esindaja advokaadibüroo HEED Entsik vandeadvokaat Mari Männiko e-posti aadress: info@heedentsik.ee

RESOLUTSIOON:
Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1, § 51 lõike 1 punkti 1, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 2 ja korrakaitseseaduse (KorS) § 28 lõike 1 alusel

1) **rahuldan vaide;**
2) **teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse vaadata AS Ekspress Meedia (ajakirjanik Matthias Kalev) 16.12.2021, 11.01.2022 esitatud teabenõue ja 17.01.2022 esitatud täiendav teabenõue uuesti läbi ja teave teabenõudjale väljastada va juhul, kui teabevaldaja suudab veenvalt põhjendada ja selgitada, et tegemist ei ole avaliku teabega (avaliku raha kasutamisega) ning seda ka tõendada;**
3) **määran ettekirjutuse täitmise tähtajaks 16.05.2022.**

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspektsioonile.

Ettekirjutuse täitmisest teatage hiljemalt selleks tähtajaks Andmekaitse Inspektsioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:
Kuivõrd käesoleva otsusega rahuldati vaie täielikult, saab **vaide esitaja** 30 päeva jooksul pöörduda Tallinna Halduskohtusse üksnes juhul, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

Teabevaldaja saab ettekirjutuse (ülaltoodud punkt 2) vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades kas:
- haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspektsiooni peadirektorile või
- halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse halduskohtusse (sel juhul ei saa enam samas asjas vaiet läbi vaadata).

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS

Kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, määrab Andmekaitse Inspektsioon ettekirjutuse adressaadile avaliku teabe seaduse § 51 lõike 3 alusel:

sunniraha 1000 eurot.

Sunniraha võib määrata korduvalt – kuni ettekirjutus on täidetud. Kui adressaat ei tasu sunniraha, edastatakse see kohtutäiturile täitemenetluse alustamiseks. Sel juhul lisanduvad sunnirahale kohtutäituri tasu ja muud täitekulud.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. Eesti Ekspressi ajakirjanik taotles 16.12.2021 Eesti Vehklemisliidult teabenõude korras Eesti vehklemisnaiskonna peatreeneri Kaido Kaaberma poolt aastatel 2015-2021 Eesti Vehklemisliidule esitatud avansiaruannete ja nende juurde käivate tšekkide, millega on ostetud kaupu ja teenuseid Venemaalt, Ukrainast ja Valgevenest, väljastamist.
2. Eesti Vehklemisliit vastas 31.12.2021 e-kirjaga, et dokumendid on olemas ja arhiveeritud, kuid on väga mahukad ning nende väljastamisega seotud kulud on ca 4000 eurot.
3. AS Ekspress Meedia volitatud esindaja advokaadibüroo HEED Entsik esitas 11.01.2022.a Eesti Vehklemisliidule teabenõude eelpool nimetatud dokumentide väljastamiseks.
4. Vehklemisliit vastas 17.01.2022.a e-kirjaga (lisa 3), et seoses algatatud kriminaalmenetlusega ei ole võimalik uurimismaterjale väljastada.
5. 17.01.2022.a esitas AS Ekspress Meedia volitatud esindaja advokaadibüroo HEED Entsik täiendava teabenõude, milles soovis uurimisasutuse vastavasisulist määrust, mis keelab teabenõudega küsitud dokumentide edastamise ja/või viidet keeldumise täpsele alusele.
6. Vehklemisliit keeldus 17.01.2022 dokumentide väljastamisest AvTS § 23 lg 2 p 3 alusel.
7. 19.01.2022 esitas AS Ekspress Meedia volitatud esindaja advokaadibüroo HEED Entsik Eesti Vehklemisliidu teabenõude täitmisest keeldumise peale Andmekaitse Inspektsioonile vaide.
8. Inspektsioon rahuldas 2.03.2022 vaide ja tegi ettekirjutuse, millega kohustas Eesti Vehklemisliitu vaatama AS Ekspress Meedia (ajakirjanik Matthias Kalev) 16.12.2021, 11.01.2022 esitatud teabenõue ja 17.01.2022 esitatud täiendav teabenõue uuesti läbi ja otsustada selle täitmine.
9. 17.03.2022 keeldus Vehklemisliit teabenõude täitmisest põhjendusel, et seadus kehtib neile kulutustele, mis on tehtud riigi või kohaliku omavalitsuse sihteraldistest. Paraku on varustust ostetud sponsorite või FIE eraldatud raha eest.
10. 24.03.2022 esitas AS Ekspress Meedia volitatud esindaja advokaadibüroo HEED Entsik Eesti Vehklemisliidu teabenõude täitmisest keeldumise peale Andmekaitse Inspektsioonile vaide.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Vaide esitaja taotleb AKI-lt Eesti Vehklemisliidule korduva ettekirjutuse tegemist dokumentide esitamiseks või kohaldada kohaseid sunnimeetmeid. Põhjendades vaiet järgmiselt:

Vehklemisliit keeldub nõuet täitmast

5. 17.01.2022.a vastuses ütles Vehklemisliit, et keeldumise aluseks on AvTS § 23 lg 2 p 3.
6. Pärast ettekirjutise saamist vastas Vehklemisliit 18.03.2022, et dokumente ei edastata, kuna kulutused ei ole tehtud riigi või kohaliku omavalitsuse sihteraldistest. Varustust on ostetud sponsorite või FIE eraldatud raha eest. Sellist asjaolu ei ole eelnevate päringute esitamisel meile vastatud ning dokumentide edastamise keeldumise alus oli teine.
7. Käesoleval juhul ei olnud Eesti Vehklemisliit keeldunud teabenõude täitmisest mitte põhjusel, et soovitud teave ei puuduta avalike ülesannete täitmist ega eelarvest saadud vahendite kasutamist, vaid AvTS § 23 lg 2 p 3 alusel, mille kohaselt võib teabevaldaja teabenõude täitmisest keelduda, kui teabenõude täitmine nõuab taotletava teabe suure mahu tõttu teabevaldaja töökorralduse muutmist, takistab talle pandud avalike ülesannete täitmist või nõuab põhjendamatult suuri kulutusi.
8. Eesti Vehklemisliit on meile selgitanud, et materjalid on paberkandjal ja arhiveeritud ning nende kogumaht on 4 kuupmeetrit. Samas esitas Eesti Vehklemisliit Andmekaitse Inspektsiooni päringule vastates 2015-2016 ja 2018-2021 Venemaalt, Ukrainast ja Valgevenest kaupade ja teenuste ostmise osas Kaido Kaabermaga seotud 18 makset (aruannet).
9. Kui teabenõudes soovitud teave ei puudutanud avalike ülesannete täitmist ega eelarvest saadud vahendite kasutamist, oli Eesti Vehklemisliidul võimalik teabenõude täitmisest eelnevalt juba keelduda. Kuid eelnevalt keelduti põhjusel, et dokumentide maht on suur (tegelikkuses 18 aruannet) ning dokumendid on organiseerimata.
10. Vehklemisliit on esitanud korduvalt valeväiteid dokumentide mahu kohta. AS-l Ekspress Meedia hinnangul ei ole eluliselt usutav, et eelpool toodud kulutused on tehtud sponsorite või FIE eraldiste eest.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:
Kuna Vehklemisliit keeldus pärast Andmekaitse Inspektsiooni ettekirjutust 17.03.2022 vaide täitmisest põhjendusel, et kulutused, mida teabenõudega küsitakse on tehtud sponsorite või FIE-de eraldatud raha eest, mitte riigi või KOV eraldiste eest, palus inspektsioon teabevaldajal selgitada, kas ja kui palju on Vehklemisliit saanud aastatel 2015-2021 eraldisi KOVi või riigi poolt ja milliseks otstarbeks ning väljastada väljavõte Vehklemisliidu sissetulekute kohta aastate 2015-2021 lõikes ja väljaminekute kohta KOVilt või riigilt saadud eraldiste kasutamise osas.
Eesti Vehklemisliit selgitas:
Riigi poolt tehtud eraldised on tegevustoetus ja noortesporditoetus.
Neist esimene on bürookulude, töötajate palkade ja võistluste korraldamiseks mõeldud vahendid. Teisel juhul kantakse 75% rahast otse edasi liikmesklubidele ja 25% eest makstakse noortekoondiste võistlussõite tiitlivõistlustele.
Riiklike toetuste osakaal kogutoetustest:

Aasta	*Riiklik toetus*	*Kogutoetus*
2015	*93 262*	*705 523*
2016	*106 067*	*720 732*
2017	*187 644*	*869 667*
2018	*172 175*	*977 703*
2019	*25 000*	*929 623*
2020	*25 000*	*773 441*
2021	*26 000*	*812 035*

Kõik aruanded on esitatud Kultuuriministeeriumi elektroonilise keskkonna kaudu, seal aktsepteeritakse arveid ja maksekorralduse koopiaid. Milline osa või arve on täpselt riikliku rahastuse peale esitatud, saab küsida Kultuuriministeeriumist.
Eesti Vehklemisliit on saanud kohaliku omavalitsuse poolt toetust selleks loodud keskkonna kaudu taotledes ja sinna esitatakse ka aruanded.
Inspektsioon küsis täiendavalt Kultuuriministeeriumilt, kas perioodil 2015-2021 MTÜ Eesti Vehklemisliidu poolt esitatud aruanded, arved või maksekorraldused puudutasid K. Kaaberma poolt Venemaalt, Ukrainast ja Valgevenest ostetud teenustele või kaupadele tehtud kulutusi?

Kultuuriministeeriumi selgituste kohaselt *on aastatel 2015-2021 ministeeriumi poolt eraldatud järgmist liiki toetusi: tegevustoetus, noortespordi toetus, rahvusvahelise võistluse korraldamise toetus, spordikohtunike toetus.*
Erinevatel toetuste liikidel on erinevad toetuse kasutamise aruande vormid ning tegevustoetuse kasutamisel ei küsi me toetuse saajalt informatsiooni arvete ega maksekorralduste kohta. Teiste toetuste liikide kasutamise aruannete kontrollimisel ei tuvastanud me, et perioodil 2015–2021 eraldatud Kultuuriministeeriumi toetusi oleks kasutanud Kaido Kaaberma Venemaalt, Ukrainast või Valgevenest ostetud teenuste või kaupade eest tasumiseks.
Kuna alates 2019. aastast on Kultuuriministeerium andnud halduslepinguga spordialaliidu tegevustoetuste, noortespordi toetuste ja spordikohtunike toetuste eraldamise üle Eesti Olümpiakomiteele, siis edastas Kultuuriministeerium AKI pöördumise EOKile vastamiseks.
EOKi vastuse kohaselt ei küsita aruannete juurde igal aastal iga toetuse kohta kuludokumente.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:
Andmekaitse Inspeksioon teostab järelevalvet avaliku teabe seaduses ning isikuandmete kaitse üldmääruses ja isikuandmete kaitse seaduses sätestatud nõuete täitmise üle. Isiku õigus teabenõuet esitada tuleneb avaliku teabe seadusest (AvTS).

Eesti Vehklemisliit teabevaldajana
Eesti Vehklemisliidu puhul on tegemist eraõigusliku juriidilise isikuga, kes on teabevaldajaks ainult piiratud osas. AvTS § 5 lg 2 sätestab, et eraõiguslikule juriidilisele isikule laienevad teabevaldaja kohustused, kui isik täidab seaduse, haldusakti või lepingu alusel avalikke ülesandeid, sh osutab haridus-, tervishoiu-, sotsiaal-või muid avalikke teenuseid, teabe osas, mis puudutab nende ülesannete täitmist. Inspektsioon on varasemalt juba vaideotsuses nr 3/22/192 selgitanud, et sporditegevuse korraldamine ja arendamine on spordiorganisatsioonidele/spordialaliitudele seadusega pandud kohustus ehk avalik ülesanne. Seega on ta teabevaldajaks teabe osas, mis puudutab treeningute läbi viimist ja võistluste korraldamist (AvTS § 5 lg 2), aga ka eelarveliste vahendite kasutamise osas (AvTS § 5 lg 3 p 2).

Teabenõude täitmisest keeldumise alused
Eesti Vehklemisliit on teabenõude täitmisest keeldunud põhjendusel, et kulutused, mida teabenõudega küsitakse on tehtud sponsorite või FIE-de eraldatud raha eest, mitte riigi või KOV eraldiste eest ehk põhjendusel, et tegemist ei ole avaliku teabega (avaliku raha kasutamisega).

Kuigi vaide esitaja on viidanud vaides asjaolule, et teabevaldaja on alles pärast ettekirjutuse saamist asunud teabenõude täitmisest keeldumist põhjendama asjaoluga, mida ei ole eelnevate päringute esitamisel vaide esitajale vastatud ning dokumentide edastamise keeldumise alus oli varasemalt teine, ei tähenda seda, et teabevaldaja teabenõuet uuesti läbi vaadates sellele tugineda ei võiks, kui on selgunud, et vastavaid kulutusi ei ole tehtud avaliku raha eest.

Seega on käesoleval hetkel küsimus selles, kas Eesti Vehklemisliit on kasutanud kohaliku omavalitsuse või riigieelarvest saadud raha Kaido Kaaberma poolt Venemaalt, Ukrainast või Valgevenest ostetud teenuste või kaupade eest tasumiseks.

Eesti Vehklemisliidu kinnitusel on vastavad kulutused tehtud sponsorite või FIE-de eraldatud raha, mitte avaliku raha, eest. Samas, aga ei ole Eesti Vehklemisliit seda AKI-le suutnud tõestada.

Ka Kultuuriministeeriumi vastus ei anna selle osas ühest kinnitust, sest kuigi tegevustoetuse kasutamise eesmärk on küll spordialaliidu põhikirjaliste eesmärkide, tegevuste ning arengukavas kirjeldatud tegevussuundade elluviimine ja ühekordsete projektide

realiseerimine, siis tegevustoetuse kasutamisel ministeerium toetuse saajalt informatsiooni arvete ega maksekorralduste kohta ei küsi.

Ka Eesti Olümpiakomitee on inspektsioonile teada andnud, et aruannete juurde ei küsita igal aastal iga toetuse kohta kuludokumente.

Kohaliku omavalitsuse eraldiste kasutamise osas Eesti Vehklemisliit AKIle üldse midagi ei vastanud (peale selle, et toetust on saadud selleks loodud keskkonna kaudu taotledes ja sinna esitatakse ka aruanded).

Seega ei ole käesoleval juhul inspektsioonil võimalik kindlaks teha, millises osas on vastavad kulutused rahastatud kohaliku omavalitsuse või riigi eelarvest antud rahaliste vahendite ja millises osas teistest allikatest saadud raha arvel.
Riigikohus on lahendis 3-3-1-19-14 leidnud „kui kuludokumendis kajastatud kauba või teenuse soetamine on vähemalt kaasrahastatud kohaliku omavalitsuse eelarvest antud rahaliste vahendiga, vastab kuludokument AvTS § 5 lg 3 p-le 2.“

Kõike eeltoodut arvestades tuleb vaie rahuldada ning Eesti Vehklemisliidul tuleb teabenõue veelkord uuesti läbi vaadata ning teave teabenõudjale väljastada va juhul, kui teabevaldaja suudab veenvalt põhjendada ja selgitada, et tegemist ei ole avaliku teabega (avaliku raha kasutamisega) ning seda ka tõendada.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/
Ive Eevel
jurist
peadirektori volitusel